

August Kitzberg

Veidi lisainfot

Mati Laane

August Kits sündis vkj. 17.12.1855 Halliste khk. Mõisaküla Puldrel, ukj. 29.12. 1855, ristitud Halliste kiriku järgi 06.01.1856. Isa oli talusulane Peter Kits, ema Lena, sünd. Paul . Vaderid: sulane Peter Paul (ema vend), kingsepp Hen Sang, Lena Jakobi.

On kirjutatud, et nende pere olid saunikud, siiski olen leidnud, et see oli alatare, mis on hoopis väärikam elamu. Mulgi taludes oli ikka sulase pere jaoks alatare ja neid mõisteid on omavahel segi aetud, alatares võis ka 2-3sulaseperet elada, enamasti oli alatare küljes ka väike laut ja heinaküün.

Isa Peter sündis vkj. 09.01.1806 Mõisaküla Wannamõisa Hansu sulase Hindriku ja Rudo pojana (Halliste 2.6-24). 1826 sai perek. nimeks Kits, kunagi hiljem muutis poeg Jaan perekonnanime Kitzbergiks ja siis ka kogu pere (isa, ema, August jne.) Surnud 75-aastaselt 17.01.1881. Kitzbergina.

Emma Lena sünd 1811 Abja Tulikuudil, surn 1864. Lena isa Simo Sado Peter sünd. 1782 Abja Rotsi talus, Lena ema oli Kärt, sünd 1781 Abja Virako Henu Märti ja Lena tr., sai 1826a perekonnanimeks **Paul**

August Kitzbergi I OO (Tartu-Maarja 3148.1.140-223) **Sophie Emilie Adele Petersohn** , sünd 04.07.1855 Luunjas, Kitzbergiga seotud dokumentides, näit. eelmise rea laulatuses, et sünd. 02.09.1855, selle paarikuulise vea tõttu pole tema päritolu vist üles leitudki (3148.1.135-116). Isa oli Luunja mõisavalitseja Otto Petersohn, ema Juliane Catharine. Ristitud Tartu Maarja saksa pihtkonnas. Tartus laulatatud 24.06.1879 (jaanilaupäeval) kihelkonnakohtu notar August Kitzberg ja Sophie Emilie Adele Petersohn. Laulatusel vaderid: Sophie v. Nolcken, Emilie Michelson, Alwine Becker, Hans v. Tiesenhausen, Alexander Rauch.

Näib, et August ja Emilie Adele lahutasid 01.06.1886, ei tea miks? Rahvasuus on nimetatud põhjuseks Emilie elukombeid, aga mida muud ikka osati arvata...? Sest nad elasid enamasti Lätimaal ega polnud silma all. Arvan, et põhjus võis ka selles olla, et 7 aastaga ühtki last ei saanud. Sel põhjusel pole ka genealoogiliselt kuigi oluline, kes Sophie Emilie vanemad täpselt olid.

Ühes personaalraamatus on viimases lahtris, et A.K. tuli Riias ära 11.aug. 1899 , oli seal Jakobi koguduses.

II OO 19.09.1899 **Johanna Wilhelmine Roosmann** , olen tema sugupuud kunagi uurinud ja Rein Mägile Abja muuseumi saatnud. Suguvõsast on ka geni ja selle 4-5 põlvkonda pärinevad Helme Riidajalt.

Pärnu kirikutest, Saarest, Hallistest ega Karksist seda laulatust ei leidnud. Genis, et Johanna Wilhelmine sündis Väandra Viluveres 13.04.1878 surn 21.01.1964 USA-s. Tema isa Andres sünd 27.03.1839 Helme Riidaja Lahtre talus peremees Willemi ja Kat'i pojana., Johanna Wilhelmine ema Ann Andresen sünd 27.03. 1848 Audru mõisa Liwa karjamõisas (Hoflage), tema isa oli sulane Liwa Tõnnis Andresen, ema May. Üldiselt Andresenid Kawris-talust nr. 81.

1. poeg: Hans Karl Arnold , sünd Riias 20.11.1900, ristitud väidetavalt 01.12., surnud 1911

2. poeg **Jaan Oskar August** 12.08.1904 Tartus, ristit 09.09., leeris Tartu Ülikooli koguduses 03.06.1923 OO 03.11.1928 Tartu Ülikooli kirikus Silvia Kaart 24.03.1905 Laiusel

1. laps: **Leena** 29.07.1939, ristitud Tartu õlikooli koguduses 17.12.1939 OO (ilmselt välismaal) Osteraas, neil 2 last, kellest vist üks on surnud ja teine laps on kaetud saladusega, sest on veel elus (Geni kombel)

Geni lisas: Jaan Oskar August Kitsberg (Kitzberg; 25. VIII 1904 Tartu –12. IX 1988 Westborough, Worcester, Massachusetts), ajakirjanik, August Kitzbergi poeg. Lõpetas 1932 Tartu Ülikooli õigusteaduskonna. Töötas aastast 1923 Postimehe toimetuses, sai pärast selle sekvestri alla võtmist 1935 peatoimetajaks ja jäi selleks 1941. aastani (vaheajaga 1940), aastast 1942 oli Tallinna ringhäälingu juhataja. 1944. aasta kevadel arreteeris Kitzbergi Saksa julgolekupolitsei, vabanenuna pages Saksamaale, kust rändas 1949 USA-sse. Töötas seal 1974. aastani Ameerika Hääle eestikeelsete saadete toimetuses, sealhulgas juhatajana.

Olen kusagilt lugenud, et oli ka aktiivne Eesti seltsielu tegelane.

August Kitzberg on **maetud Raadi kalmistule**, väravast kaunis kaugel, peatee ümmargusest muruplatsist keerata vasakule, Kuperjanovile hästi lähedal, selle järgi tunneb koha ära. Peavärava juures on ka plaan.

Luunja mõisavalitseja tuvastamiseks

Otto Peterson on surnud 15.01.1892 Luunjas, oli maaomanik (Tartu-Maarja saksa pihtkond 1.230-3), surres 75a. , sünd. Treppenhoffis, s.o. Bormanni e. Trapele rüütlimõis Lätis, Koivaliina e. Gaujiena e. Adsel khk-s. Naine on siis veel elus. Aga 19.03. 1895 suri Luunjas Oskar Otto Ludwig Petersohn, 37-aastane maaomanik, võib olla eelmise poeg. (Keegi Marie Juliane Peterson suri Luunjas 1897a. aprillis 60-aastaselt, ta on Christophi tr. ja pärit Owerlackist, s.o. Patküla Helmes. Tuleb välja, et see on neiupõlvenimi, seega pole laulatatud kunagi).

Oscar Otto Ludwig Petersohn sünd 30.06.1857 Luunjas, isa **mõisavalitseja Otto Petersohn**, ema **Juliane Catharine, sünd. Johansohn**, I ristiisa möldermeister Ludwig Petersohn.

07.01.1849 Tartu Maarja pastor laulatanud Pilka (Pilken) mõisas: Peigmees 32a. vallaline Luunja mõisa disponent, vanemad elavad. Pruut Juliane Catharine, 24.aastane **Adam Johansohn tr.**, sünd Luunjas, vanemad surnud.

Kitzbergiga seotud pudemeid!

Mati Laane, 2019 august

Willem Alttoa 31.10.1898 Karepal Lääne-Virumaal.+ 1975

http://www.ra.ee/dgs/browser.php?tid=68&iid=110702604166&img=era0957_016_000002a_00115_t.jpg&tbn=1&pgn=6&prc=50&ctr=0&dgr=0&lst=2&hash=e1ccb47093a7194b280005df25ae59f8 = ilus pilt, selge silmavaatega. Andekas mees (vist?), sünd. 31.10.1898 Karepal, Lääne-Virumaal , + 1975, maet. Tartus Vana-Jaani kalmistule; kirjandusteadlane, 1961 dr.fil., väitekiri August Kitzbergist, või oli kraad suure monograafia „August Kitzberg“ 1960 eest. 1945-75 väliskirjanduse õppejõud, 1946 dotsent, 1963 professor, mäletan teda ülikooli ajast.

W.A. isa Jaan Altoa oli Viru-Nigulast, Jaani isa Hants oli Nissi Munalaskmelt, W.A. ema oli Hedvi Loor , Willemi õde oli Alide (1895 Karepa-1972) OO Joosep Alfred Pervik , nende tütar Aino Pervik OO Eno Raud ja nende pojad Rein ja Mihkel, ma ei tea, kas andmekaitseeadus lubab mul arvata, et need on andekuse geeniga mehed?

Peeter Volkonski ütles mulle, et ta on prof. Rein Rauaga dvajurodnõi brat, s.t. et vanavanemad olid õde-venda. Ehk P.V. emaisa Nikolai Jürisson (1898-1890) ja Rein Raua isaema Leonida (Lea) Jürisson (1904-1960) olid õde-venda, nende isa Johan Jürisson (1870) Pärnu-Jaagupi Enge mõisast ja ema Pauline Marie Adamson (1880 Adavere Laimetsast Pilistvere khk-st, +1959). Aga Rein Raua andekuse geen tuleb (vist?) minu arust hoopis ta ema Aino Perviku kaudu, kuhu see geen tuli Alttoade pere kaudu!!

1912-27 elas Kitzberg Tartus Kevade tänaval, nüüd Kitzbergi tn.

Peeter Olesk kirjutab August Kitzbergiga seoses: <https://sakala.postimees.ee/2168605/august-kitzbergi-ule-lugedes>. Õieti kirjutab!